

UTDRAG AV INNLEDNING PÅ HØYRES STORTINGSGRUPPES
KONFERANSE PÅ KALBAKKEN I OSLO 16/10-1985
BUDSJETTSITUASJONEN

Tross opposisjonens forsøk på å bortforklare faktum, står det nok nå klart for de fleste at Regjeringens budsjettforslag innebærer en sterk reell økning av bevilgningene til sosiale formål og helsevesen. Jeg minner igjen om at bevilgningene under Sosialdepartementets budsjett vokser med 11,5 %. Den sterke satsingen til disse formål er i samsvar med Langtidsprogrammet.

Blant de kommentarer som kan ha skapt misforståelser om den sosiale innsats skal jeg nå bare nevne den som kom fra Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon. Der har man trodd at budsjettet innebærer svekket innsats for sysselsetting av funksjonshemmede. Dette er en ren misforståelse, som må skyldes en annen fordeling av midler mellom ulike budsjettkapitler. Sysselsettingen i vernede bedrifter vil neste år bli som i år, etter en økning fra i fjor. I tillegg blir det nye plasser for særlig svake grupper, og økt kapasitet i bedriftsintern attføring. I virkeligheten blir det altså oppgang, ikke nedgang i sysselsettingstiltak for funksjonshemmede.

Et annet viktig formål er bedre undervisning for funksjonshemmede. Derfor foreslår vi å øke tilskudd til

spesialundervisning i den videregående skole med 40 %. Andre bevilgninger med tilsvarende formål blir også økt, til dels betydelig.

Blant andre formål med særlig sterk vekst vil jeg gjerne nevne forskning og utdanning. Arbeiderpartiets kritikk og løfter på dette området står i spesielt grell kontrast til den reduserte innsatsvilje for forskningen som preget deres siste regjeringsperiode. Jeg minner om at den andel av landets inntekter som gikk til forskning sank i perioden 1977-81, mens den har steget etter at vi overtok regjeringsansvaret. For neste år foreslår vi en økning av forskningsbevilgningene på nær 10 %. Samtidig er forholdene i de senere år lagt vesentlig bedre til rette for fortsatt økning i næringslivets egen forskning. Og arbeidet for mer effektiv bruk av bevilgningene gir verdifulle resultater.

Det er lagt stor vekt på at budsjettet skal styrke både økonomisk og annen virksomhet i alle deler av landet. Jeg vil gjerne understreke spesielt at de positive distriktpolitiske virkningene vil bli oppnådd gjennom innsats på en lang rekke områder både innenfor og utenfor det som tradisjonelt omtales som distriktpolitikk. Som eksempler kan nevnes spesielle skattelettelser for Finnmark og Nord-Troms, spesielle lettelser for telefonbruk over større avstander i Nord-Norge, det spesielle vei-programmet for Nord-Norge, halvering av det spesielle sommertillegget på fergetakstene som ble innført i Arbeiderpartiets tid, spesiell forskningsinnsats for distriktnæringen havbruk, og meget annet.

Det skattepolitiske opplegget innebærer en moderat videreføring av utviklingen i vekstfremmende retning, kombinert med særlige hensyn til barnefamiliene.

Arbeiderpartiet vil prøve å innbille folk at det kan skaffe meget penger til økte bevilgninger ved hardere beskatning av høyere inntekter og formuer. Dette er helt urealistisk av flere grunner:

En slik tilbakegang til sterkere skatteprogresjon vil i seg selv svekke motivene og finansieringsmulighetene for vekstfremmende virksomhet hos dem som rammes. Selv om dette bare gjelder en del av skattyterne, kan skadevirkningene for samfunnsøkonomien bli betydelige. Men i tillegg til dette kommer at de midler som kan inndras fra disse skattytere gjennom høyere skatteprosjenter av oppgitt inntekt, vil monne lite i statens kasser. Erfaringene fra Arbeiderpartiets regjeringstid viser helt klart at det først og fremst er dem som har helt normale inntekter som blir rammet av Arbeiderpartiets politikk i praksis.

Arbeiderpartiet vil her forsøke å blande kortene ved å snakke om et annet viktig problem, nemlig inntekter som ikke blir beskattet. Men det problemet kan jo ikke løses ved høyere skatt på den inntekt som blir oppgitt. Men man kan jo ikke ramme skattesnyterne ved høyere skatt på skatteyterne, slik Arbeiderpartiets primitive teknikk prøver.

Når det gjelder det reelle 0-skattyterproblem, har vi gjort mer for en rettferdig beskatning enn våre forgjengere noen gang fikk til. Likevel gjenstår meget av arbeidet for et mer rettferdig skattesystem. Det arbeidet vil vi føre videre. Samtidig vil vi øke innsatsen i likningsvesenet for å hindre brudd på reglene. Det var i Arbeiderpartiets regjeringstid 0-skattyterproblemet vokste så sterkt. Det er i vår regjeringstid man har begynt å tette hullene i skattesystemet.

Det er først og fremst den sterke veksten i landets økonomi som gjør den sterke veksten i en rekke bevilgninger mulig. Det er tydelig at bl.a. den moderate skattepolitikken er lønnsom også for staten. Den dynamiske skattepolitikken virker, og må derfor føres videre.

Men det er også avgjørende at landets gjeld til utlandet er blitt så sterkt redusert etter regjeringsskiftet i 1981. Nedbetalingen av landets gjeld har ført til at vi for tiden kan stå mot et ventet fall i oljeinntektene uten sterkere bremsetiltak innenlands. Hvis vi derimot hadde fulgt de uansvarlige kravene om enda sterkere vekst i utgiftene tidligere, hadde vi måttet gå til smertefulle tilstramningstiltak nå, når vi må være forberedt på nedgang i oljeinntektene.

Tross den varsomhet som også er vist på flere områder, vokser statens utgifter raskere en nasjonalinntekten. Det vil nok mange kritisere. Men det viser i

hvert fall at hver eneste krone som er spart inn både før og nå, blir nå satset på viktigere tiltak.

Arbeiderpartiets finanspolitiske talsmann sier at "Det er fare for økt prisstigning neste år og svekket konkurranseevne". Denne fare er reell. Derfor er det mer viktig enn på lenge at man ikke gjør faren for sterkere prisstigning større. Opposisjonens krav om enda sterkere økning i de offentlige utgiftene, vil uvegerlig bety mer prisstigning. Arbeiderpartiets tallrike overbud vil gi nettopp slik svekkelse av konkurranseevnen som dets egen talsmann advarer mot. Det er avslørende å se hvilken slående mangel på reell prioritering som preger Arbeiderpartiets budsjettkommentarer: Etter et budsjettforslag som øker statens andel av landets samlede produksjon, er Arbeiderpartiets svar krav om enda mer til en rekke formål.

Særlig avslørende er Arbeiderpartiets klagemål over veksten i det private forbruk. For mens Arbeiderpartiet hevder at det private forbruk vokser for fort, fremmer det selv krav som ville få det til å vokse fortere. Det er jo Arbeiderpartiet som vil svekke de sparestimulerende ordningene. Derved vil det stimulere til forbruk fremfor sparing. Og Arbeiderpartiet krever lavere rente. Men det betyr jo også at forbrukerne får mer penger til økt forbruk. Samtidig vil senket rente gjøre det mer fristende å låne til høyere forbruk. Kravet kan nok være populært - og det er jo derfor det blir fremsatt. Men

selvmotsigelsene mellom Arbeiderpartiets ulike krav er påfallende.

Det Langtidsprogrammet som ble utarbeidet da Gro Harlem Brundtland var statsminister, viser at Arbeiderpartiets ledende talsmenn vet at enda sterkere økning i offentlige utgifter og utlån vil virke prishevende, og derved svekke konkurranseevnen ytterligere. Og de vet at det vil svekke sysselsettingen. De har jo selv sagt det. Likevel setter de inn et maksimalt press for å oppnå akkurat dette. De vil skape større økonomiske problemer - og gi Regjeringen ansvaret for dem.

Arbeiderpartiets leder forsøker nå å skyve fra seg ansvaret for virkningene av egne forslag. Hun har jo endog gått så langt som til å hevde at

"hvis Carl I. Hagen stemmer for (Arbeiderpartiets) budsjettforslag, er det først og fremst Regjeringens ansvar å sikre helheten og finne dekning i salderingen av budsjettet".

Tenk det: Det skal være Regjeringens ansvar å finne dekning for Arbeiderpartiets forslag! Stort klarere kan Arbeiderpartiets leder ikke si at hun ikke vil ta det medansvar for å finne forsvarlige helhetsløsninger som enhver ansvarlig opposisjon ville føle.

Efter dette har hun også kommet med den overraskende erklæring at dersom det lykkes Arbeiderpartiet å felle Regjeringen, gjennom et samvirke med Sosialistisk Venstreparti og Fremskrittspartiet, er det likevel ikke Arbeiderpartiets plikt å skaffe landet en ny regjering. Det er lett å forstå den uvilje Arbeiderpartiets leder må føle mot å få ansvaret for skadevirkningene dersom hennes egne forslag skulle bli vedtatt. Men når hun føler det slik burde hun heller stanse overbudene, enn å flykte fra ansvaret dersom de blir vedtatt.

Budsjettkommentarene fra organisasjoner og grupper utenfor Stortinget gir interessant orientering. Enkelte mektige organisasjoner vil ikke vise hensyn til noe annet enn egne interesser. Dyktige og velutstyrte pressgrupper fremmer særinteresser ved ensidig produksjon av klager og krav, og avstår fra ethvert bidrag til å tilpasse egne krav til andres behov og interesser. Andre organisasjoner og institusjoner viser omtanke for samfunnsøkonomien som helhet, det som også alle pressgrupper til syvende og sist i virkeligheten er avhengig av:

Felles for de fleste økonomisk sakkyndige er at de mener at Regjeringen lar de offentlige utgiftene stige for sterkt. Denne del av kritikken bør vi merke oss. Men den kan i hvert fall ikke påberopes av dem som krever enda større utgifter. Noen av våre kritikere gir indirekte kraftig støtte til vår kamp mot uansvarlige overbud. Vi kunne i noen tilfelle ønske oss at kritikken

hadde fått en litt klarere adresse. Men innholdet i denne del av kritikken bør vi overveie og dra nytte av.

Efter den form for kritikk opposisjonen har kommet med mot vår økonomiske politikk i sin alminnelighet, og forslaget til statsbudsjett, har jeg funnet det riktig å si forholdsvis klart fra hva vi mener og hvor vi står. Vi svarer på tiltale, og har meget å svare med. Men jeg vil også gjerne gjenta at Regjeringen - efter at støvet efter åpningskampen har lagt seg - gjerne vil samarbeide med alle grupper. Vi vil slett ikke på forhånd avvise ønsker om omdisponering av midler, selv om vi mener at vi har funnet frem til en god avveining mellom de mange kryssende hensyn. Men vi må advare så sterkt vi kan mot at man gjennomfører vesentlig økning på noen områder uten tilsvarende besparelser på andre poster.

Regjeringen har lagt på bordet et budsjett og et program for vekst og velferd, Men det er lett å svekke begge deler ved overbud.

-----0-----